

ETNIKAI–NEMZETI KISEBBSÉGGKUTATÓ INTÉZET

1014 Budapest, Országház u. 30. 1250 Budapest, Pf. 33.

Tel.: 224–6700/472, fax: 224–6793

E-mail: titkarsag@mtaki.hu; honlap: www.mtaki.hu

AZ INTÉZET 2011. ÉVI TUDOMÁNYOS TERVE

Az intézet 2011. évi munkatervében megjelölt feladatok szervesen épülnek rá a korábbi kutatásokra és intézetfejlesztési, együttműködési programokra. A végleges kutatási programot jelentős mértékben befolyásolhatják majd a pályázati eredmények, a hazai kormányzati megbízások, valamint a nemzetközi együttműködésben kínálkozó egyéb lehetőségek.

Alább csak a főbb kutatási témák és azon belül is csak néhány projekt kerül bemutatásra:

I. ROMA TÁRGYÚ KUTATÁSOK

I. 1. A magyarországi cigányság integrációjának kérdései. Az intézet 2010-ben megkezdett, a magyarországi cigányság integrációs kérdéseire kapcsolódó több éves kutatásának folytatása. A kutatás középpontjában annak vizsgálata áll, hogy adott társadalmon belül élő nemzeti-etnikai közösségek helyzete, folyamatos változása miben és mennyiben tér el, illetve harmonizál a társadalom egészében végbemenő folyamatokkal.

A kutatás során a cigányság demográfiai jellemzőin kívül sor kerül a gazdasági mutatóik, politikai aktivitásuk, kulturális jellemzőik és mintáik vizsgálatára is.

II. A KISEBBSÉGEK JOGI, POLITIKAI HELYZETÉRE VONATKOZÓ KUTATÁSOK

II. 1. A Kisebbségi pártok közpolitikai szerepe Kelet- és Közép-Európában¹ című kutatás négy ország – Bulgária, Szerbia, Szlovákia, Románia – négy kisebbségi pártjának az elmúlt tíz évben betöltött szerepét három szempont – az adott állam közjogi keretei között a parlamenti munkában elért eredmények, a kisebbségi pártok belső demokráciájának működése, továbbá a kisebbségi pártok nemzetközi szerepvállalása – szerint vizsgálja.

II. 2. Kárpát-medencei kisebbségi jogtár. A jogi kutatás – a kisebbségi jog fogalmának módszertani meghatározását követően – 2004 óta szisztematikusan, adatbázis formájában tárja fel a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek 1945 utáni jogi helyzetét. Ehhez kapcsolódóan a kárpát-medencei összehasonlító kutatás célja egyfelől egy, a magyarországihoz hasonló – de a szomszédos országok sajátosságait figyelembe vevő – komplex, legalább az 1990-es évek elejéig visszamenő adatbázis előállítás, illetve több országot magában foglaló összehasonlító vizsgálatok végzése.

III. A MAGYARORSZÁGI NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEKRE, ILLETVE MIGRÁNSOKRA VONATKOZÓ KUTATÁSOK

III. 1. Identitás, migráció, modernizáció. A projekt azt vizsgálja, hogy az identitás és különösen annak nemzeti-etnikai eleme milyen interaktív viszonyban áll a magyarországi társadalom szerkezetét meghatározó egyéb (demográfiai, gazdasági, politikai, kulturális) tényezőkkel. A nagy adatbázisokra épülő makroszintű kvantitatív elemzés keretében ebben az évben a téma következő aspektusainak földolgozására kerül sor: a kisebbségi oktatási, művelődési és tájékoztatási intézmények működésének az identitásszerkezetre és a társadalmi integrációra gyakorolt hatása.

¹ A kutatást az OTKA támogatja, időtartama 2010.03.01.–2012.03.01.

III. 2. A Magyarországi kisebbségi közösségek 20. századi történetéhez kapcsolódó projekt keretében a források feltárásán túl kronológiák, dokumentumkötetek, monográfiák készülnek.

IV. A MAGYAR KISEBBSÉGI KÖZÖSSÉGEKRE VONATKOZÓ KUTATÁSOK

IV. 1. A budapesti kormányzatok magyarságpolitikája. A kutatás egyik része a két világháború közötti budapesti kormányzat határon túli magyarsággal kapcsolatos támogatási rendszerének vizsgálatára, a magyar–magyar kapcsolatok és a nemzetközi kisebbségvédelmi folyamatok kölcsönhatásainak elemzésére irányul. Egy másik iránya a Kádár-korszak külpolitikáján belül vizsgálja a határon túli magyarok problematikáját a szomszédországi kapcsolatrendszerben. A harmadik irány az 1989 utáni kormányzati politikát és a magyar–magyar viszonyt vizsgálja.

IV. 2. A Magyar kisebbségi közösségek 20. századi történetéhez kapcsolódó projekt keretében a források feltárásán túl kronológiák, dokumentumkötetek, monográfiák készülnek.

V. AZ EURÓPAI, NEMZETI ÉS LOKÁLIS IDENTITÁSOKRA VONATKOZÓ KUTATÁSOK

V. 1. Identitások és modernitások Európában². A kutatás kilenc európai országban – Bulgária, Horvátország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Törökország, Nagy-Britannia – vizsgálja az európai identitások sokféleségét, majd azt, hogy a különböző környezetekben hogyan alakultak ki ezek az önmeghatározások, s hogyan kapcsolódtak össze más folyamatokkal.

V. 2. Az Etnikai egyensúlyhelyzetek, lokális együttélési modellek két vegyes lakosságú kistrégyében³ című kutatás egy-egy erdélyi és felvidéki vegyes lakosságú tájegység, valamint kontrolltelepülésként a bácskai Feketics és a Fekete-Körös-völgyi Várasfenes komplex etnopszociológiai, történeti, kulturális és vizuális antropológiai vizsgálatát tűzte ki célul.

VI. JUDAISZTIKAI KUTATÁSOK

VI. 1. Kútforrások – héber és jiddis történeti források Magyarország és a magyarországi zsidóság történetéhez. Több forrás feldolgozása van folyamatban, illetve ehhez a kutatási programhoz kapcsolódik a Magyarországon megjelent jiddis nyelvű könyvek bibliográfiájának összeállítása is.

VI. 2. Héber kódextöredékek feltárása magyarországi közgyűjteményekben. A 2013-ig tartó program hosszabb távú célkitűzése a közgyűjteményekben található töredékek számbavétele, azonosítása és publikálása. Az egyes évek tevékenysége nehezen tervezhető, mindig a könyvtárak jelzései, illetve a pályázati lehetőségek alakítják.

² Az EU FP7-es keretprogramjában megvalósuló kutatás időtartama 2009. május–2012. április.

³ A kutatást az OTKA támogatja, időtartama 2009–2012.